

Mondj igent a fotelból!

Média a népszavazási kampány előtt

Mit teszünk, ha két héten keresztül tized annyit hallunk arról, hogy vegyünk jegyet a régen várt hollywoodi szuperfilmre, mint arról, hogy maradjunk otthon, mert másnap úgyis levetítik a tévében?

A válaszhoz nem kell marketing-szakos hallgatónak lenni: nem lesz túl nagy tolongás a multiplexben. Nincs az a zseniális reklám-kampány, aminek a kedvéért elindulnánk sorban állni a premier előtt, erre legfeljebb csak a megszállott mozirajongók képesek.

A többség nem fizet azért, amit ingyen is megkap. Ez a nagyon egyszerű igazság érvényesült az EU-népszavazás esetében is.

A kampány utolsó két hetében a sajtóban több mint tízszer annyi hír említette befejezett tényként uniós csatlakozásunkat, mint amennyi a választási részvétel fontosságát hangsúlyozta.

Marián Béla e lapszámában megjelent tanulmányában rámutat egy fontos összefüggésre: a Szonda Ipsos április eleji felmérése szerint a megkérdezettek 60 százaléka vallotta, hogy a 2002. áprilisi szavazásokon részt vett és ismét biztosan elmenne szavazni egy most vasárnapi parlamenti választáson, továbbá a népszavazási részvételét is biztosra ígérte. Őket tekinthetjük valóban elszánt szavazóknak. 12 százalék azonban közülük sem tudott állást foglalni abban a kérdésben, hogy a csatlakozás előnyös vagy hátrányos-e az ország számára. Azaz 48 százalék volt a dönteni tudó elszánt szavazók aránya, és ez már nem esik olyan távol a szavazáson ténylegesen részt vevő 46 százaléktól.

Az előző példánál maradva: ők az igazi mozirajongók, akik mindenképpen ott lesznek a premieren. Nagy részük azért, hogy tapsoljon, kis részük pedig azért, hogy fütyülhessen. A többség azonban egyszerűen csak meg akarja nézni a filmet. Ha kedvenc újságjából és az esti híradóból arról értesül, hogy ezt megteheti otthon, a fotelból is, akkor boldog lesz sorban állni. A párhuzamot persze nem érdemes továbbvinni,

„A politika és a média ítéletét ismerjük: rossz volt a kampány, nem volt érdemi információ, az embereket nem érdekelték a mákos gubás reklámok.”

de annyi biztos, hogy a népszavazási részvétel abban nem különbözik a mozijegy-vásárlástól, hogy rövid távú áldozatot követel: pihenés, bevásárlás vagy munka helyett fordítunk rá időt és energiát. S mint minden befektetésénél, itt is mérlegelünk. Az uniós csatlakozást támogató magyar állampolgárok többsége április 12-én úgy érezte, nem szükséges befektetnie.

A politika és a média ítéletét ismerjük: rossz volt a kampány, nem volt érdemi információ, az embereket nem érdekelték a mákos gubás reklámok. A kormánypártok szerint a jobboldal elvette a szavazók kedvét, az ellenzék szerint pedig a baloldal kormánypropagandára használta a kampányt, egyébként is szombat volt, meg jó idő.

Hogy a belpolitikai háttér vagy a nemzetközi helyzet miként befolyásolta a magyarországi EU-kampány eredményét, azt a politológusok

részen már értékelték. A kommunikációs alapú elemzés azonban jórészt kimerült a sajtóban és a közbeszédben elharapózott „vulgár-marketing” megközelítésben. A sajtó és a politikusok az EUKK mákosgubás-cukrászdás reklámjaival azonosították a kampányt, erről beszéltek, amikor a kritizálták azt. Pedig az uniós népszavazást megelőző kampány jóval több volt, mint reklám-kampány. Az EUKK pedig csak egyik, bár jelentős szereplője volt az év első négy hónapját uraló médiazajnak. A közalapítványon kívül a Külügyminisztérium, a szaktárcák (FVM, FMM, GKM, KVM, OM, PM, GyISM, NKÖM, MEH államtitkárságok) és az önkormányzatok is elindították saját kampányaikat, amelyeket a pártok, a szakszervezetek, a legkülönbözőbb civil szervezetek és az egyházak kampányai egészítettek ki. Klasszikus ATL-eszközökkel ezek közül csak a közalapítvány, az ifjúsági és a földművelési tárca operált látványosabban, a többség elsősorban pr-kommunikációs eszközöket alkalmazott. Mindez azt is jelentette, hogy a sajtóra és ezen keresztül az összes magyar médiafogyasztóra soha nem látott információs áradat zúdult.

Ennek ellenére tény, hogy a párhuzamosan futó kampányok vezetőinek nem sikerült megdönteniük azt a médiában január óta kialakult vélekedést, hogy a kampányban nincs információ. Az ezt cáfoló tények kevés médiafigyelmet kaptak. Pedig információ bőven volt az utolsó két hónapban. Csak egy példa: februárban volt olyan nap, amikor a vidéki napilapok nagyobb részében nem jelent meg egyetlen EU-val kapcsolatos hír sem. Március végére minden nap, minden regionális napilapban 5–6 informatív és érthető cikk jelent meg, és ez nem történhetett volna meg intenzív információs kampány nélkül. Ugyanez igaz az országos napilapokra, a bulvársajtóra és az elektronikus hírműsorokra is. Egyetlen vizsgált napon, 2003. április 3-án az országos médiában 105 uniós csatlakozással kapcsolatos egyedi hír látott napvilágot, összesen 203 cikkben és elektronikus publikációban. Öthéttel korábban, február 28-án mindössze 31 EU-val kapcsolatos hír jelent meg 45 cikkben, tévé- vagy rádióhírben. Ha ehhez hozzászámoljuk a regionális média, az internetes portálok vagy a tematikus szaksajtó termését, nyugodtan elmondható, hogy azonos témában ilyen rövid idő alatt, ilyen mennyiségű információ régen nem érte a magyar médiafogyasztókat.

A kérdés tehát az, hogy ez az információs dömping miért nem segítette a magasabb részvételi arányt a voksoláson. Ezek szerint másként döntöttek

VEZETŐ HÍREK AZ EU-NÉPSZAVAZÁSRÓL AZ ORSZÁGOS MÉDIÁBAN

március 29. és április 11. között

Üzenetek a részvétellel kapcsolatban	Hír	Üzenetek az uniós csatlakozással kapcsolatban	Hír
 Maradj otthon, a választás eldőlt!	73 db	 Igen Európára	66 db
 Menj el szavazni, te döntesz!	7 db	 nincs állásfoglalás	24 db
		 Nem Európára	9 db

március 29.

  Medgyessy Péter szerint az ország európai uniós csatlakozásáról tartandó április 12-i népszavazás pozitív eredménnyel zárul majd. Medgyessy rámutatott, hogy az EU-csatlakozásról szóló megállapodás fejtegeteinek többségét az előző kormány zárta le, amely „derekasan és tisztességesen” küzdött a lehető legjobb pozícióért. (Duna TV Híradó, MTV Híradó, Napkelte, Index)

  Orbán Viktor részt vesz az európai uniós csatlakozási szerződés április 16-i athéni aláírásának ceremóniáján. A volt miniszterelnök úgy fogalmazott: nincs oka nem elfogadni a meghívást. (RTL Híradó, Duna TV Híradó, Blikk, Magyar Hírlap, Népszabadság Népszava, Magyar Nemzet,)

  Boross Péter is részt vesz az európai uniós csatlakozási szerződés aláírás ünnepségén Athénben. Horn Gyula már korábban bejelentette, hogy a magyar delegáció tagjaként részt kíván venni az ünnepségen. (Duna TV Híradó, RTL Híradó, MTV Híradó, Magyar Hírlap, Népszava)

  Április elsejétől tíz százalékkal drágul a cigaretta. Az áremelés oka, hogy emelkedik a dohányjélik adótartalma. El kell érnie az uniós cigaretta adójának szintjét a magyar dohányárúknak. (RTL Híradó)

  Az Európai Unió 25 százalékos agrártámogatásához tovább 30 százalékkal fog adni a magyar kormány a termelőknek. Erről Medgyessy Péter miniszterelnök beszélt az Esélyt a Falunak – Magyar Vidék, Magyar Falu című konferencián. (Magyar Hírlap, Népszava, Népszabadság)

március 30.

  Medgyessy Péter az MSZP kongresszusán mindenkit arra biztatott, hogy két hét múlva szavazzon Igenrel az uniós népszavazáson. (RTL Híradó, Kossuth Krónika, Duna TV Híradó, Index, origo)

  Orbán Viktor szerint a lakosság többsége Igent fog mondani az uniós csatlakozásra. A Fidesz feladata az lesz, hogy a csatlakozás veszteseit átsegítsék a nyertesek táborába. (Színes Mai Lap, Mai Nap)

  Mind a három korábbi kormányfő ott lesz az európai uniós csatlakozási szerződés athéni aláírás ünnepségén április 16-án. (Színes Mai Lap, Mai Nap, Blikk)

  Az uniós csatlakozás után a 2004–2005-ös tanévet már bárki elkezdheti valamely uniós tagország egyetemén, főiskoláján. (RTL Híradó)

  Gazdaságkutatók szerint nem kell tartani attól, hogy az uniós csatlakozás miatt növekednének az élelmiszerárak. Maga a csatlakozás első lépésben aligha hoz ilyen hatásokat. (MTV Híradó)

március 31.

  Günter Verheugen nem lát semmilyen akadályt hazánk uniós csatlakozása előtt, ezt Kovács Lászlóval megtartott tárgyalása után jelentette ki. A magyar külügyminiszter a találkozó után arról beszélt, hogy a kormány kétharmados részvételt és kétharmados támogatást vár a csatlakozásról döntő, két hét múlva esedékes népszavazáson. (MTV Híradó, tv2 Tények, Magyar ATV Híradó, Duna TV Híradó, Kossuth Krónika, Info Rádió, Budapest Rádió,)

  Medgyessy Péter bejelentette: a kormány ma benyújtja Brüsszelben a nemzeti fejlesztési tervet. A terv célja, hogy az abban megfogalmazott programokra az EU támogatást nyújtson Magyarországnak. (Duna TV Híradó, tv2 Tények, Népszabadság, Népszava, Info Rádió,)

  Orbán Viktor szerint a lakosság többsége Igent fog mondani az uniós csatlakozásra. A Fidesz feladata az lesz, hogy a csatlakozás veszteseit átsegítsék a nyertesek táborába. (Magyar Nemzet)

a választók, mint ahogy azt a média sugallta a számukra? Ha megnézzük a hírekben közvetített legfontosabb üzeneteket, akkor a válasz egyértelműen nem. Az állampolgárok többsége pontosan azt tette, amit a média – különösen a kampány utolsó két hetében – közvetített felé: igent mondott az EU-ra és otthon maradt.

„Egyetlen vizsgált napon, 2003. április 3-án az országos médiában 105 uniós csatlakozással kapcsolatos egyedi hír látott napvilágot, összesen 203 cikkben és elektronikus publikációban.”

Mielőtt az egyes híreket részletesen vizsgálánk, érdemes szóba hozni, mi is volt a kampány fő üzenete valójában. Rögtön megállapíthatjuk: ahogy nem volt egységes kampány, úgy nem volt egységes üzenet sem.

Egy állásfoglalás nélküli, semleges mozgósító kampány fő üzenete a következő: „Menj el szavazni, te döntesz!” (Jelöljük ezt az alapüzenetet ☺ jellel.) Az így leírható kampány célja az, hogy minél többen menjenek el a referendumra és ott szavazzanak belátásuk szerint. A magyar EU-kampány azonban deklaráltan nem volt érték-semleges, az EUK és a kampányoló szervezetek elsőprő többsége IGEN-kampányt indított. (Jelöljük ezt ☺ szimbólummal.) A kampány skandináv példákra hivatkozó kritikusai szerint a közalapítvány és a kormány dolga egy ☹ ☺ jellel leírható információs kampány futtatása lett volna. Ez az elvárás azonban jobbára csak a választási szervezetek felhívásaiban érvényesült.

Az állami kampányolók különböző, részben politikai, részben kommunikációs megfontolásból az IGEN-t és a részvételt egyszerre propagáló ☺ ☹ jelű kampány mellett tették le a voksukat, „Támogasd az EU-csatlakozást és menj el szavazni!” üzenettel. Eközben a csatlakozás radikális ellenzői is elindították a saját kampányaikat. Üzenetük a következő volt: „Mondj nemet az EU-ra a népszavazáson!” (Jelöljük ezt ☹ ☹ szimbólummal.) Meg kell említenünk egy kimondatlanul is létező, negyedik típusú üzenetet, amelyet a Fidesz vezetői kommunikáltak az év első hónapjaiban. A csatlakozás nehézségeinek hangsúlyozásával, az IGEN, DE... típusú üzenetekkel a legnagyobb ellenzéki párt ☺ ☹ ☹ jellel leírható, bonyolult kampányba kezdett: „A csatlakozás jó is, rossz

☹ ☹ Magyarország gazdasága nincs megfelelően felkészülve arra, hogy rövidesen kiaknázza az EU-csatlakozásból származó összes lehetséges előnyt – nyilatkozta Járai Zsigmond. A Magyar Nemzeti Bank elnöke nyomtatékosította: az unióba való belépésünk politikai és gazdasági szempontból egyaránt fontos fejlemény lesz. (Magyar Nemzet)

☹ ☹ Habsburg Ottó szerint a népszavazáson Magyarország igent fog mondani. (MTV, Hétfő este)

☹ ☹ Elkészültek a szavazólapok. Befejezték az EU-referendum több mint kilencmillió szavazólapjának előállítását. Az eddigiektől eltérően a választás nem vasárnap, hanem szombaton lesz, este 9-ig lehet szavazni. (tv2 Tények)

☹ ☹ Az európai uniós csatlakozás után várhatóan több magyar család vesz majd fel hitelt külföldön. (RTL Klub, Híradó)

április 1.

☹ ☹ A Külügyminisztérium arra számít, hogy az április 12-i EU-népszavazáson a választópolgárok 70 százaléka részt vesz. A tárca szerint hasonló nagyságrendben fognak a csatlakozás mellett állást foglalni a voksolók. A Külügyminisztérium folyamatosan méri a lakosok részvételi hajlandóságát, és mint a külügyi szóvivő fogalmazott: a jelenlegi helyzet nem ad okot aggodalomra. (MTV Napkelte, ATV Más-nap, tv Híradó, Klub Rádió Hírek)

☹ ☹ Az Európai Unió bővítési biztosa úgy látja, hogy a Magyarország csatlakozásáról tartandó népszavazás izgalmas lesz, de idegeskedésre nincs ok. (Kossuth Rádió Hírek, Budapest Rádió Hírek, Duna TV Híradó, Kossuth Krónika, Klub Rádió, MTV Híradó)

☹ ☹ Az OVI felkészült a referendum technikai feltételeinek biztosítására. (Magyar Hírlap, Mai Nap, Blikk, MTV Híradó)

☹ ☹ Kevésbé érdeklődnek a pártok az európai uniós csatlakozásról döntő jövő szombati népszavazás iránt. A múlt hét csütörtökig lehetséges mintegy 44 000 delegált helyett a parlamenti pártok csupán 6656 szavazatszámú bizottsági tagnak adtak megbízást. (Népszava)

☹ ☹ Könnyebben fogadhatnak örökbe magyar gyermekeket külföldi szülők Magyarország EU-csatlakozását követően. (Mai Nap)

☹ ☹ A főváros felkészült az uniós csatlakozásra, jelentette ki kedden Demszky Gábor, amikor az Európa-vonat indulásakor átadta a főváros EU-ajándéksomagját az uniós bővítési főbiztosának. (ATV Híradó)

április 2.

☹ ☹ A görög meghívólevelek értelmében három plusz öt fős magyar delegáció lehet jelen az európai uniós csatlakozási szerződés aláírási ceremóniáján Athénban április 16-án – jelentette be Gál J. Zoltán kormányzóvivő szerda kora este. A szóvivő elmondta, hogy az EU-népszavazás napjára ünnepséget tervez a kormány. (Index, origo, Duna TV Hírek, MTV Híradó)

☹ ☹ Az Unió csatlakozás napjára kisebb ünnepséget szerveznek Budapesten. Az urnazárást követően a Duna parton koncerttel és tűzijátékkal ünneplik az eseményt. Az EU Kommunikációs Közalapítvány pedig a Millenáris Parkban szervez programot. (TV2 Tények)

☹ ☹ A főváros felkészült az uniós csatlakozásra, jelentette ki kedden Demszky Gábor, amikor az Európa-vonat indulásakor átadta a főváros EU-ajándéksomagját az uniós bővítési főbiztosának. (Népszabadság, Blikk)

☹ ☹ A most csatlakozó 10 állam belépésével új korszak kezdődik Európa életében – mondta a csatlakozási biztos. (MTV Híradó, Info Rádió)

☹ ☹ Egy hónap alatt 8 százalékponttal, 57 százalékra nőtt azok aránya, akik szerint „jó dolog lenne” Magyarország EU-tagsága, tartalmazza a Gallup március 7–12 között végzett felmérése. Továbbá emelkedett a részvételüket biztosra ígérők aránya is. (Világgazdaság, Népszava, Magyar Hírlap, Blikk)

☹ ☹ A lakosság 74 százalékának magas a szavazási hajlandósága; biztosa a megkérdezettek 58 százaléka mondta, hogy részt venne egy „holnap rendezendő” uniós népszavazáson, ami egy hónap alatt 3 százalékos növekedést jelent. (Kossuth Krónika, Info Rádió)

☹ ☹ Áder János úgy véli, április 12-e kapcsán nem kellene a kormányt különösebben izguinla, mivel minden közvélemény-kutatás azt mutatja, legalább kétharmados többségre lehet számítani. Áder arra számít, hogy minden parlamenti párt szavazóinak legalább kétharmada részt fog venni a népszavazáson, és igennel fog voksolni az uniós csatlakozásra. (Info Rádió, Aréna)

április 3.

☹ ☹ Valamennyi közvélemény-kutató cég szerint az emberek többsége támogatja Magyarország csatlakozását az Európai Unióhoz. A Szonda Ipsos felmérése szerint az emberek alig több mint fele tudja, hogy ügdyöntő népszavazásról van szó. (RTL Híradó)

is; legjobb, ha inkább otthon maradsz.”. Az igazság-hoz azonban az is hozzátartozik, hogy a Fidesz a kampány finisében felhagyott a kétértelmű üzenetekkel és egyértelműen a választási részvételre és az igen szavazatra buzdított.

Ezek után érdemes megnézni milyen üzeneteket hordoztak a kampány hajrájában megjelent újságcikkek, rádiós és televíziós híradások. E célból az országos média március 29. és április 11. között megjelent EU-val kapcsolatos vezető híreit vizsgáltuk. Vezető hírnek azt a hírt tekintettük, amely vagy az országos televíziók (MTV, Duna TV, RTL Klub, TV2, Magyar ATV) hírműsoraiban, vagy a saját szerkesztésű hírműsorral rendelkező rádiókban (Kossuth, Info, Klub, Budapest, Sláger, Danubius) hangzott el, illetve az országosan megjelenő napilapok (Népszabadság, Magyar Nemzet, Magyar Hírlap, Népszava, Blikk, Mai Nap, Színes Mai Lap, Világgazdaság, Napi Gazdaság) és a legnagyobb internetes portálok (Index, Origo, Korridor) oldalain jelent meg rövidhírnél részletesebb formában. A vizsgálat alapján megállapítható, hogy a népszavazást megelőző két hétben a média által közvetített általános üzenet leginkább a következő volt: 🗣️ 😊, azaz: „Maradj otthon, a választás már eldőlt, de támogasd az uniós csatlakozást!”.

Ez, a „Mondj igent a fotelből!” üzenettel is jellemezhető kampány győzött a választáson. A választópolgárok döntő része otthon maradt és örült a sikernek. A politika, a sajtó, és a kampányban részt vevő ügynökségek – deklarált szándékaik ellenére – egyaránt sokat tettek azért, hogy ez így legyen.

„A népszavazást megelőző két hétben a média által közvetített általános üzenet leginkább a következő volt: 🗣️ 😊, azaz: 'Maradj otthon, a választás már eldőlt, de támogasd az uniós csatlakozást!'.”

Az eredetileg tervezett mozgósítási üzenet érvényre juttatása szempontjából különösen kártékony hír volt az utolsó közvélemény-kutatási eredmények kommentálása. A felmérésekre Medgyessy Pétertől Orbán Viktorig mindenki úgy hivatkozott, mint amelyek alapján a szavazás lényegében eldőlt. Jellemző példaként álljon itt a külügyminiszter április 8-i mozgósító célú sajtótájékoztatója: Kovács László előbb a referendumon való részvétel jelentőségét hangsúlyozta: „kezünkben van a döntés”, „a népszavazás

🗣️ ☺ Suba János félelmének adott hangot, hogy sokan megnyugodnak: „majd mások megszavazzák helyettük”, és végül mégsem mennek el szavazni. Suba mindenkit arra kért, hogy szavazzon április 12-én. (tv2 Tények)

🗣️ ☺ A közvélemény-kutatók legutóbbi felmérései szerint a magyar EU-belépésről döntő népszavazáson a választópolgárok 60–70 százaléka vesz részt. Szinte biztosra vehető, hogy a szavazók többsége az igent választja, csupán a támogatók győzelmének aránya kérdéses. (Napi gazdaság, Népszabadság)

🗣️ ☺ Összesen nyolcfős delegáció utazik Athénba a csatlakozási szerződést aláíró, Medgyessy Péter, Kovács László, Horn Gyula, Juhász Endre, Mádl Ferenc, Göncz Árpád, Boross Péter, Orbán Viktor. (Magyar Nemzet, Népszabadság)

☺ Az OVI szerdai közleményében felkérte az állami és az önkormányzati szerveket, hogy tartózkodjanak minden olyan magatartástól és nyilatkozattételtől, amelyek a hatályos választási törvények szerint kampánycselekménynek minősülnek. (Magyar Nemzet, Népszabadság)

🗣️ ☺ Írország megnyitja munkaerőpiacát a magyarok előtt. Ezt Mary Harney ír miniszterelnök-helyettes is megerősítette budapesti megbeszélésén. (Magyar Hírlap)

🗣️ ☺ Az EU közös agrárpolitikájának köszönhetően a fontosabb mezőgazdasági termékeknél nőni fognak a termelői/felvásárlási árak, s a legtöbb esetben a jelenlegi támogatások összege is emelkedik. (Blikk)

☺ Nem törődnek azzal az új EU-alkotmány alkotól, hogy Európa népeinek többsége a nemzetállamok egyfajta szövetségét és nem föderatív államot akar. (Magyar Nemzet)

április 4.

🗣️ ☺ A magyarországi közvélemény-kutatók egybehangzó eredménye alapján hazánkban továbbra is jelentős többségben vannak az uniós csatlakozás támogatói. A Szonda Ipsos márciusi felmérése szerint a biztos szavazók közül 80 százalék a szavazna igennel, míg 20 nemmel. Hatvan százalék körüli részvételre lehet számítani. A Gallupnál 78 százalékos az uniós támogatás mértéke. (Magyar Nemzet, Népszava, Metro)

🗣️ ☺ Órásiplakát-kampányt indított az Igen szavazatok számának növelése érdekében a népszavazás előtti utolsó héten a Magyar Demokrata Fórum. A Magyar Demokrata Fórum politikuskai biztosak abban, hogy az április 12-i népszavazáson döntő többségben lesznek az igen szavazatok. (Duna TV Híradó)

április 5.

🗣️ ☺ Egy héttel az uniós népszavazás előtt a fővárosban 30 helyszínen mintegy 140 programot szerveztek, hogy a belépés előtt álló országokat és a tagországokat is bemutatthassák. (MTV Híradó, RTL Híradó, tv2 Tények, Duna TV Híradó, Magyar ATV Híradó)

🗣️ ☺ Orbán Viktor szerint a Medgyessy-kormány rosszul képviselte a magyar mezőgazdasági termelőket az Európai Unió csatlakozási tárgyalásokon. Karcagon Orbán Viktor azt mondta: ha a jelenlegi kabinet nem változtatja meg az agrártörvényt, akkor a gazdák a csatlakozás vesztesei lesznek. (MTV Híradó, RTL Híradó, tv2 Tények, Kossuth Krónika)

🗣️ ☺ Medgyessy Péter az Európai párbeszéd c. rendezvényen kijelentette: sem a jelenlévőket, sem az ország lakosainak többségét nem kell már meggyőzni arról, hogy igennel voksoljanak a népszavazáson. Hozzátette: a magyar társadalom többsége gondolatban eljutott odáig, hogy támogassa Magyarország uniós tagságát. (MTV Híradó, Duna TV Híradó, Kossuth Krónika)

☺ Elsősorban az EU-csatlakozás után megnyíló külföldi tanulási, munkavállalási lehetőségek és a nyelvtudás problémája érdekelt az Uránia Nemzeti Filmszínházban szombaton a fővárosban összegyűlt középiskolásokat, akiknek kérdéseire a kormány képviselői válaszoltak. (RTL Híradó, Magyar ATV Híradó, Kossuth Krónika)

☺ Az Európai Unió és annak tervezett bővítése ellen tiltakoztak magyar és külföldi civil szervezetek Budapesten. A résztvevők szerint Magyarország uniós tagsága fenyegeti a nemzeti függetlenséget, negatív hatással van a gazdaságra, és elválasztja majd egymástól a különböző országokban élő magyarokat. (MTV Híradó, tv2 Tények, Duna TV Híradó, Kossuth krónika)

április 6.

🗣️ ☺ Az uniós népszavazás után, április 12-én szombaton este óriási bulit tartanak Budapesten, a Duna-parton. A körülbelül 70 millió forintosszakkésgvetésű rendezvény tűzijátékkal zárul. A fővárosi buli a Magyar Kereskedelmi és Iparkamara fizeti. (RTL Híradó, ATV Hírek)

☺ Az Európa sugárúton – az Andrássy úton – a rossz idő ellenére sokan sétáltak ugyan, de a vártnál kevesebben. Országsszerte sok fórumot tartottak. (Kossuth Krónika, MTV Híradó)

ügydöntő, eredménye sorsdöntő”, „az emberek, a következő generáció jövője függ ettől”. Az üzenetek pontosak, a következő mondatok azonban mindjárt zárójelbe is teszik a mozgósító szándékot, és máris eredményt hirdetnek: „a közvélemény-kutatások tanúsága szerint nő az ismeretek szintje, a biztos igenel szavazók aránya.” Hasonló példákat lehetne hozni más, akár ellenzéki politikusok nyilatkozataiból is szép számmal. (Lásd Áder János április 2-i, a kampányt bíráló nyilatkozatát: a népszavazás miatt „nem kellene a kormánynak különösebben izgulnia, mivel minden közvélemény-kutatás azt mutatja, legalább kétharmados többségre lehet számítani.”) Ezekben a napokban még az EUKK sajtótájékoztatói is a kampány sikerességét igazoló kutatásokról szóltak.

Hasonló irányba hatott annak a képnek a hangsúlyos megjelenése a médiában, hogy a referendum mindössze egyik állomása az egyébként megállíthatatlanul továbbhaladó csatlakozási folyamatnak, amely a tárgyalások lezárása óta formalitások sorozatából áll. A csatlakozás menetéről szóló híradásokban április 12-e az események láncolatába illeszkedett, – április 9.: az Európai Parlament döntése, a négypartis kampány ünnepélyes lezárása a magyar Parlamentben; április 15.: a kormány parlamenti felhatalmazása; április 16.: ünnepélyes aláírás Athénben – és azoktól jelentőségében, ügydöntő voltában nem látszott elkülönülni.

Egy jellemző példát innen is érdemes hozni. Minden médium részletesen beszámolt az Európai Parlament strasbourgi plenáris üléséről. Az alaphír csaknem minden esetben a következő volt: „Az unió parla-

„Az eredetileg tervezett mozgósítási üzenet érvényre juttatása szempontjából különösen kártékony hír volt az utolsó közvélemény-kutatási eredmények kommentálása.”

mentje óriási többséggel megszavazta a tíz új tagország csatlakozását támogató határozatot. A parlament ezzel politikai hozzájárulását adta a bővítéshez.” A hírek döntő része nem tért ki arra, hogy a nemzeti referendumok sikertelensége esetén a strasbourgi határozatnak semmilyen relevanciája nincs.

Az utolsó két hét vezető uniós híre a magyar médiában azonban mégsem a kétségkívül jelentős strasbourgi igen volt. Az iraki háború uralta hírvilág-

📺 Ⓞ A görögök csak 5 fős delegációk részvételét engedélyezik az április 16-i aláírási ceremónián, a magyar kormányzat viszont ennél már jóval több embert hívott meg. Ha a görögök nem engednek, több politikus is kiharadhat a delegációból. (RTL Híradó)

📺 Ⓞ Németh Imre földművelésügyi miniszter elmondta, hogy a tények cáfolják Orbán Viktor kijelentését, amelyek különösen akkor hiteltelenek, ha saját kormánya súlyos mulasztásait vesszük számba. (Kossuthi Krónika, MTV Híradó, Info Rádió)

📺 Ⓞ A miniszterelnök szerint a társadalom többsége gondolatban már eljutott odáig, hogy támogassa Magyarország uniós tagságát. Medgyessy Péter úgy vélte, hogy a közös értékrend kapcsol minket a világ nyugati feléhez, amivel szemben nincs alternatívánk. (tv2 Tények, MTV Híradó, Kossuthi Krónika, Korridor, Info Rádió, Duna TV Hírek)

📺 Ⓞ Baja Ferenc, a Miniszterelnöki Hivatal politikai államtitkára a népszavazás előtti jövő hét legfontosabb kihívásának nevezte, hogy minden létező fórumon sikerüljön meggyőzni az embereket arról: el kell menni szavazni. (ATV Hírek, MTV Híradó)

📺 Ⓞ A jövő heti népszavazás az Európai Unióról ügydöntő lesz. Ha a többség „nem”-et mondana, akkor ezt a döntést el kell fogadnia a parlamentnek, és Magyarország nem lenne tagja az uniónak. (RTL Híradó)

📺 Ⓞ A csatlakozási szerződés aláírása jó alkalom az EU egységének kifejezésére, ezért meghívják Putyin orosz elnököt és a török kormányfőt is. (tv2 Tények)

📺 Ⓞ A Napló című műsorban az uniós csatlakozással kapcsolatos témában szavazhattak a nézők. A kérdés: Ön egyetért-e azzal, hogy a történelmi egyházak támogatják az európai uniós csatlakozást? (tv2, Napló)

április 7.

📺 Ⓞ Kiss Péter kancelláriaminiszter szavai szerint Magyarország európai uniós belépésének jóval kevesebb vesztese lesz, mint a csatlakozás esetleges elmaradásának lenne. Horváth Aladár, az Országos Cigány Önkormányzat elnöke eddig nem volt esélyt lát arra, hogy a modernizáció vesztesel ne a romák legyenek. (MTV Híradó, Duna TV Híradó, tv2 Tények, Kossuth Krónika.)

📺 Ⓞ A civil szervezetek megosztottak az uniós csatlakozás megítélésében. Míg a történelmi egyházak egyértelműen arra kérték híveiket, hogy szombaton igennel szavazzanak. Több parlamenten kívüli szervezet arra panaszkodik, hogy az uniós tagság várható hátrányaira senki sem készült fel őket. (tv2 Tények)

📺 Ⓞ Orbán Viktor szerint a Medgyessy-kormány rosszul képviselte a magyar mezőgazdasági termelőket az Európai Unió csatlakozási tárgyalásokon. Németh Imre agrárminiszter szerint Orbán szavalt hiteltelenné teszi mindaz, ami kormánya alatt agrárügyben történt. (Népszabadság, Népszava, Magyar Nemzet, Magyar Hírlap, Mai Lap, Metro)

📺 Ⓞ Az Európa sugárúton – az Andrássy úton – a rossz idő ellenére sokan sétáltak ugyan, de a vártnál kevesebben. Országszerte sok fórumot tartottak. (Népszabadság, Magyar Nemzet)

📺 Ⓞ Miután szerdán az Európai Parlament ratifikálja, majd egy hét múlva a jelöltek és a tagállamok is aláírják a csatlakozási szerződést, Magyarország pozíciója és feladatai alapvetően megváltoznak. (Magyar Hírlap)

📺 Ⓞ Nem lesz agyelszívás. Az igazság: vannak olyan területek, például a számítástechnika, az egészségügy, ahol egyes uniós államokban a képzett munkaerőre nagy szükség van. (Blikk)

április 8.

📺 Ⓞ A kormányülést is a csatlakozás és a népszavazás témája uralta. Kovács László elmondta, az Európai Parlament döntésével elhárult az akadály a csatlakozás elől, a mi kezünkben van a döntés. A külügyminiszter annak a reményének adott hangot, hogy minél többben lesznek ott, a népszavazás ügydöntő, eredménye sorsdöntő, az emberek, a következő generáció jövője függ ettől. A közvélemény-kutatások tanúsága szerint nő az ismeretek szintje, a biztos igenel szavazók aránya. (Kossuthi Krónika, Info Rádió, Duna TV Híradó, MTV Híradó, ATV Híradó)

📺 Ⓞ Kiss Péter kancelláriaminiszter szavai szerint Magyarország európai uniós belépésének jóval kevesebb vesztese lesz, mint a csatlakozás esetleges elmaradásának lenne. Horváth Aladár, az Országos Cigány Önkormányzat elnöke eddig nem volt esélyt lát arra, hogy a modernizáció vesztesel ne a romák legyenek. (Népszabadság, Mai Lap, Info Rádió, Kossuthi Krónika, Duna TV Hírek)

📺 Ⓞ Sikeresnek ítélik a parlamenti pártok az uniós csatlakozást népszerűsítő, több hónapos, közös országjáró körútljukat. Szent-Iványi István szerint biztosra vehető, hogy az unió parlamentje nem fogja elutasítani a ratifikálást. A szombati népszavazáson minden előzetes felmérés szerint az igen szavazatok lesznek többségben, legalább 60 százalékos lesz a részvétel. (Duna TV Híradó, Kossuthi Krónika, ATV Híradó, MTV Híradó)

ban egyetlen uniós hír tudott tartósan megjelenni a hírműsorokban: kik lesznek ott az athéni aláíráson. A főként belpolitikai média-játszmának szánt, az ellenzék vezérének küldött kormányfői meghívó sztorija túlságosan is jól sikerült. A tévénezők és újságolvasók két hétig minden nap újat tudtak meg az athéni székek számáról, és ezzel minden nap biztosabbak lehettek benne, hogy a csatlakozás kérdése lefutott ügy. Sem az athéni aláírással kapcsolatos kormányzati nyilatkozatok, sem a spontán sajtóhírek nem utaltak arra, hogy egy érvénytelen vagy nemleges szavazás az egész aláírást meghiúsíthatja.

A politika és a média felelőssége mellett egy területen mindenképpen felvethető a kampány(ok)ban résztvevő professzionális kommunikációs cégek felelőssége is. A népszavazás eldöntött voltát erősítették az azt követő ünnepekről szóló hírek. A rendezvények sikere, és ezért intenzív előzetes promóciója láthatóan nagyon fontos volt az ügynökségeknek. Mivel ünnepelni csak egy befejezett dolgot lehet, minden a rendezvényekről szóló hír újabb és újabb szavazót győzött meg arról, hogy már nincs értelme személyesen is befektetnie az eleve elrendelt sikerbe.

A nagyobb választói aktivitást vélhetően erősítette volna az ellenoldal legyőzésének motivációja is. A médiából azonban jószerevel eltűntek a csatlakozást elutasítók üzenetei. A vizsgált időszak 99 vezető híre között mindössze 9 ismerteti az unióra NEM-et mondók érveit. Szinte teljesen kimaradtak a televíziókból a véres kardot körbeherdoló radikális „nemesek”, akiknek pedig más témájú akciói sokszor voltak vezető hírek korábban. Úgy látszik, az IGEN-kampány kommunikátorai szándékosan nem kreáltak ellenségképet az agresszív nem-pártiakból. Pedig könnyen elképzelhető, hogy sok mérsékelt szavazó éppen az ő „kedvükért” ment volna el igennel szavazni. A kampány-szervezők döntése mellett és ellene is szólhatnak érvek. Ennél azonban sokkal fontosabb kérdést vet fel, hogy a média – különösen a televíziók – miért nem számoltak be a hetekig tartó, lovakkal és más látványos eszközökkel operáló ellenkampányról.

A kérdés elvezet a kampány egyik alapvető problémájához. Az EUKK és a kormányzati szereplők sajtóval való együttműködése ugyanis (még a koppenhágai döntés környékén) a kiadókkal és média-tulajdonosokkal, nem pedig a szerkesztőségekkel kezdődött. Azaz: a kommunikáló fél elkezdett pénzt adni az információközlésért. A különböző szponzorációs- és médiapályázatokon gyakorlatilag a teljes magyar sajtó elnyert valamilyen mértékű támogatást. EU-ol-

☞ ☉ Kovács László külügyminiszter 70 százalék fölötti részvétellel, illetve az Igen szavazatok hasonló aránya esetén már elégedett lenne a hét végi EU-népszavazás eredményével – mondta Győrött tartott sajtótájékoztatóján az MTI kérdésére válaszolva. (Index, Info Rádió Hírek, Kossuth Krónika, Budapest Rádió Hírek)

☞ ☉ Elfogadják a magyar értekezést az Európai Unióban. Az Oktatási Minisztérium szerint ama létező követelményrendszer nem fog változni a csatlakozás miatt. (Népszabadság)

☞ ☉ Az Európai Parlament szerdán Strasbourgban szavaz a tíz új tagállam felvételéről. Az új tagállamokból érkezett 162 képviselő – köztük 24 magyar – májustól aktív megfigyelőként vesz részt az EP ülésen. (Népszabadság)

☞ ☉ Majdnem kétszáz pontos indexemelkedés követte a Budapesti Értéktőzsdén Jürgen Köppen jeladását, aki a tőzsde jelképes csengőjét megkogatva elindította a kereskedést. Az Európai Bizottság magyarországi delegációjának vezetője a szombati népszavazást, mint az utolsó elméleti akadályt említette, de hangsúlyozta: biztos abban, hogy Magyarország 2004. május 1-jén az Európai Unió tagjává válik. (Magyar Nemzet, Napi Gazdaság, Magyar Hírlap Világgazdaság Kossuthi Krónika, Metro)

☞ ☉ Az EU-csatlakozás 2004. május 1-jel időpontjától Magyarország várhatóan 489 új tisztviselői státust tölthet majd be az Európai Bizottságban. (Blikk)

☞ ☉ Pat Cox, az Európai Parlament elnöke a nyilvánosságnak szánt levelében megállapította, hogy súlyos nézetkülönbségek vannak az Egyesült Államok és az Európai Unió között. (Népszabadság, Magyar Nemzet, Info Rádió, Kossuth Krónika)

☞ ☉ Országgyűlési határozatokkal kívánja a Fidesz garantálni, hogy a kormány ne hagyja cserben azokat, akik az EU-csatlakozás után rosszul járnának. A Fidesz egy újabb határozattal azt szeretné elérni, hogy az agrárvállalkozóknak szóló uniós közvetlen kifizetések adómentesek legyenek. (Magyar Hírlap)

☞ ☉ Az állam még az uniós csatlakozás előtt kénytelen lesz eladni speciális jogokat adó aranyrészvényeknek többségét, mert az uniós szabályok csak szigorúan korlátozott feltételek esetén engedik meg az ilyen részvények használatát. (Népszabadság)

☞ ☉ Kuncze Gábor az uniós csatlakozás kampányáról elmondta: voltak, akik kettős beszéddel el akarták bizonytalantítani a választókat, vagy elvenni az igennel voksolókat örömet. A másik oldallal kapcsolatban a szabad-demokrata politikus azt emelte ki, hogy az Integrációt ellenzőknek nincsenek valódi érvek. (Kossuthi Krónika, MTV Híradó)

☞ ☉ A MIÉP megaláztatónak tartja a feltételeket, a Munkáspárt szükséges rossznak nevezte a csatlakozást. A Centrum Párt egyértelmű híve az Uniónak, a Zöldpárt viszont elutasítja. (tv2 Tények)

☞ ☉ ☉ Békés megyeiek tartják a feltételeket, a Munkáspárt szükséges rossznak nevezte a csatlakozást. A Centrum Párt egyértelmű híve az Uniónak, a Zöldpárt viszont elutasítja. (tv2 Tények)

☞ ☉ A MEIEP megaláztatónak tartja a feltételeket, a Munkáspárt szükséges rossznak nevezte a csatlakozást. A Centrum Párt egyértelmű híve az Uniónak, a Zöldpárt viszont elutasítja. (tv2 Tények)

☞ ☉ Az Európai Parlament, az EU brüsszeli bizottsága és a tagállamok megállapodásra jutottak a bővítés anyagi feltételeiről. Az elhárult az utolsó akadály is, és a bővítés strasbourgi szavazásán biztosra vehető, hogy az Európai Parlament szentesíti a tíz tagállam csatlakozási szerződését, és ezzel megnyílik az út a ratifikáció előtt. (Napi Gazdaság, Népszabadság, Világgazdaság, Magyar Hírlap, Magyar Nemzet)

☞ ☉ Az Európai Parlament szerdán strasbourgi plenáris ülésén örösi többséggel megszavazta a tíz új tagország jövő évre tervezett csatlakozását támogató határozatot. A parlament ezzel politikai hozzájárulását adta a bővítéshez. (MTV Híradó, TV2 Tények, RTL-Klub Híradó, Kossuthi Krónika, Budapest Rádió, Hírek, Klub Rádió Hírek, Info Rádió, Aréna)

☞ ☉ Kovács László külügyminiszter 70 százalék fölötti részvétellel és az Igen szavazatok hasonló aránya esetén már elégedett lenne a hét végi EU-népszavazás eredményével. (ATV Más-nap)

☞ ☉ Sikeresnek tartják a parlamenti pártok a több hónapos Unió road-showt. A négy párt képviselői az elmúlt 5 hónapban 50 rendezvényen vettek részt az ország különböző településein, ahol együtt kampányoltak Magyarország csatlakozása mellett. A politikusok arra számítanak, hogy az ország magas részvétel mellett a belépésre szavaz. (Népszabadság)

☞ ☉ Az Igenlő szavazatok többségére számít a Frankfurter Allgemeine Zeitung, amely keddi számában közölt cikket a közelgő magyarországi népszavazásról. A cikk szerint a magyarok elfogadják az uniót, mert az EU-n kívül országuk számára nem látnak más esélyt. (Népszabadság)

dalak jelentek meg szinte minden napilapban, uniós percek a hírműsorokban, tematikus mellékletek a hetilapokban. Így a kormány és a közalapítvány is megrendelői pozícióba került, s ez azt eredményezte, hogy pénz és világos briefing nélkül a sajtó nagy része meg sem mozdult EU-ügyekben. A megrendelő elvárása pedig egyszerű volt: jelenjen meg minél több információ az uniós csatlakozás előnyeiről. Ilyen esetekben nem is kell szerződésbe foglalni a tartalmi kérdéseket: a sajtó nem megy szembe a megrendelőjével, azaz ebben az esetben nem fog komolyan teret adni az EU-ellenes érveknek.

A hírforrásból megrendelővé lett állami szervezetek egyúttal minden felelősségtől megszabadították a médiát. Egy példa innen is: A kampánycsend előtti utolsó napon az RTL híradója részletesen beszámolt a közjo-

„Az EUK és a kormányzati szereplők sajtóval való együttműködése ugyanis (még a koppenhágai döntés környékén) a kiadókkal és média-tulajdonosokkal, nem pedig a szerkesztőségekkel kezdődött. Azaz: a kommunikáló fél elkezdett pénzt adni az információközlésért.”

gi méltóságok és a pártok igen-párti kampányzáróiról. Fél óra múlva, a csatorna legnézettebb műsorában, a Fábry-showban a műsorvezető arról mesélt viccet, hogy jön az EU-ellenőr Józsi bácsihoz, és mivel darával eteti a disznót, megvonja a támogatást és kényszerűgást rendel el. A sertéstartást érintő tévhitekkel kapcsolatban a közalapítvány és szaktárca is világos és meggyőző válaszokkal rendelkezett. A legnézettebb hírműsorokban azonban nem volt kinek válaszoljanak, hiszen a demagóg „moslékvédők” amúgy sem kaptak szót. Így viszont sok tévénező csak Fábry Sándor vicceből értesült az „uniós szabályokról”.

Ha a választók kevésbé elszánt többsége az utolsó két hét hírei alapján döntött a népszavazásról, akkor nem is dönthetett másképp: otthon maradt és a fotelból szavazta meg az uniós csatlakozást. Maga a népszavazás a média által közvetített üzenetekben tényleg csak fiesta volt, egy már megtörtént esemény közös ünnepe, ahol jól érezhetjük magunkat. Ehhez képest óriási siker a 46 százalékos részvétel.

A szerző a Sawyer Miller Group munkatársa

☺ Mielőtt szombaton szavaznánk, jó tudni: nincs forgatókönyv arra, hogy miként szüntethető meg az EU-tagság, de egy ezzel kapcsolatos tervezetet elkészítettek. (Blikk)

☺ Elkészült az EU-csatlakozási szerződés végleges változata, a Külügyminisztérium honlapján olvasható. (RTL Híradó, Infó Rádió Aréna)

☺ Jelenlegi ismereteld alapján szeretnéd-e, ha Magyarország csatlakozna az Európai Unióhoz? Ez a kérdés szerepelt a szavazólapokon, amelyre Igennel vagy nemmel lehetett válaszolni Hódmezővásárhelyen a délután kezdődött véleménynyilvánító szavazáson. (RTL Híradó)

☺ Az uniós zászló a sláger. A zászlókészítő üzemekben egyre több kék-sárga csillagos lobogót rendelnek, főként közintézmények, iskolák és cégek. A Belügyminisztérium még nem döntött arról, hogy a csatlakozás után kötelező lesz-e kitézni a csillagos lobogót. (MTV Híradó)

április 10.

☺ Az Európai Parlament szerdai strasbourg-i plenáris ülésén óriási többséggel megszavazta a tíz új tagország jövő évre tervezett csatlakozását támogató határozatot. A parlament ezzel politikai hozzájárulását adta a bővítéshez. (Népszabadság, Magyar Nemzet, Népszava, Blikk, Mai Nap, Magyar Hírlap, Napi Gazdaság, Világgazdaság)

☺ Medgyessy Péter, Szili Katalin és Mádl Ferenc közös felhívása az uniós csatlakozással kapcsolatos népszavazásra, melyen szerintük igennel kell szavazni a tagságra. (Magyar Nemzet, Népszabadság, Magyar Hírlap, Népszava, Mai Nap, Blikk, Duna TV Híradó)

☺ Szavazásra buzdítanak a magyar politikusok. A népszavazás előtt egy dologban egyetértenek a magyar politikusok: történelmi jelentőségű döntést hoznak szombaton a választók. Ezért mindenkit arra biztatnak, menjen el szavazni, akár az igen, akár a nem mellett voksol. (Blikk)

☺ A parlamenti pártok egyhangúan Magyarország nagy lehetőségének ítélik a csatlakozást. Ez azon az ünnepségen hangzott el, amelyet a közös road-show lezárásaként rendeztek. Itt Mádl Ferenc közársasági elnök is felszólt, és minden eddiginél határozottabban állt ki az uniós csatlakozás mellett. (MTV Híradó, RTL Klub Híradó, ATV Hírek)

☺ A kormányfő köszöntet mondott Orbán Viktornak, Horn Gyulának, Boross Péternek és a néhai Antall Józsefnek is az EU-csatlakozás érdekében folytatott munkájukért. (Kossuth Krónika, Info Rádió, Budapest Rádió)

☺ A voksoláson való részvételre buzdított mindenkit néhány órával az európai uniós népszavazást megelőző kampánycsend kezdete előtt a Magyar Televízióban elhangzott rövid üzenetében a köztársasági elnök. (Index, MTV Este)

☺ A Miniszterelnöki Hivatal társadalmi kommunikációját felelős államtitkára szerint sikeres volt az EU népszavazási kampány. A közvélemény kutatások alapján az emberek 65-70 százaléka elégedett volt a kormányzat, az EU Kommunikációs Közalapítvány, az önkormányzatok és a civil szervezetek együttes kampányával. (MTV Híradó)

☺ Horn Gyula úgy véli, hogy a választásra jogosultak 60-67 százaléka megy el szombaton szavazni, az igenek aránya 80 százalék körül lesz. Az embereket leginkább az érdekli, hogy milyen életkörülmények várják őket. (Kossuth Krónika, Budapest Rádió)

☺ Paláncsk Tibor reméli, hogy sokan elmennek szavazni, és többségben lesz az igen. Somody Imrével együtt úgy vélik, bár az elmúlt hetekben többen bírálták munkájukat, ők megtanultak a másként gondolkodó emberekkel is együttműködni. Az EUK fórumain több millióan vettek részt. (Színes Mai Nap)

☺ A Nemzeti Kör nyilatkozata Magyarországnak az Európai Unióhoz történő csatlakozásáról. Granasztói György, a Nemzeti Kör tagja az uniós tagságtól a hosszú ideje tartó átalakulás új fejezetét, az eddigi eredmények megerősítését várja. (Magyar Nemzet, Népszabadság, MTV Híradó)

☺ A Munkáspárt elnöke szerint Magyarországnak feltétlenül be kell lépnie az Európai Unióba. Thürmer Gyula azt mondta, ez egy kényszerű, de szükséges lépés. (MTV Híradó)

☺ 2004 eurót kap az első EU-bébi. A főváros annak az újszülöttnak kedveskedik ezzel az összeggel, aki 2004. május 1-jén elsőként látja meg a napvilágot. (Blikk, ATV Más-nap)

☺ Az Európai Unió azt jelenti a magyar fogyatékosok számára, hogy többé nem lesz első az egyenlők között. Az európai normák hazai átvétele ugyanakkor lassú folyamatnak ígérkezik. (Duna TV, Híradó, RTL Híradó, tv2 Tények)

☺ Az uniós csatlakozás ellen tüntettek a Szabad Magyarországi Mozgalom képviselői a parlament előtt. A parlament előtt tiltakozókhoz látáson csatlakozott a Leiklismeret 88 csoport néhány tagja. (MTV Híradó, Kossuth Krónika)

☺ Eltűnhet a házli és a törkölypállinka a családok asztaláról, ha Magyarország átveszi az uniós szabályozást. Máté Dániel a Pénzügyminisztérium szóvivője szerint ezen már nem lehet változtatni, mivel a csatlakozási tárgyalások lezárultak. (RTL Híradó)